

الگوی امنیت دریایی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر

مؤلف:

غلامرضا طحانی

انتشارات
دانش آجا

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۲

سرشناسه	: طحانی، غلامرضا، ۱۳۴۷
عنوان و نام پدیدآور	: الگوی امنیت دریایی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر/ مولف غلامرضا طحانی؛ ویراستار سامان آزاد.
مشخصات نشر	: تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۳۸۸ ص: جدول، نمودار (بخشی رنگی)، نقشه (رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۵۳۵۰-۵۰-۲ ریان: ۱۶۵۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیها
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۶۴-۳۸۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: امنیت ملی — دریای خزر، منطقه National security — Caspian Sea Region
موضوع	: حقوق دریاها — دریای خزر، منطقه Law of the sea — Caspian Sea Region
موضوع	: دریای خزر Caspian Sea
موضوع	: دریای خزر — جغرافیای تاریخی Caspian Sea -- Historical geography
موضوع	: دریای خزر — جنبه‌های استراتژیکی Caspian Sea — Strategic aspects
شناسه افزوده	: دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس
رده بندی کنگره	: DSR۲۱۶
رده بندی دیویی	: ۲۴/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۲۵۶۲۵۰

عنوان: الگوی امنیت دریایی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر

نویسندگان: غلامرضا طحانی

طراح جلد: علی ناصری

صفحه آرای: حسین بیگدلی شاد

ناشر: انتشارات دافوس آجا

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۳۸۸ ص

نوبت چاپ: چاپ اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصل نامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۱.۶۵۰.۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۰۲۱، ۰۲۱ - ۶۶۴۷۰۴۸۶

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلف می باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

۹	فصل اول مقدمه
۱۰	مقدمه
۱۴	تشریح و بیان مسئله:
۲۷	فصل دوم کلیات
۲۹	مفهوم شناسی
۵۲	نام‌های دریای خزر
۵۳	مشخصات دریای خزر
۵۷	ابعاد جغرافیایی دریای خزر
۵۷	اقلیم دریای خزر
۵۹	آب‌های ورودی دریای خزر
۶۰	حوضه‌های آبریز دریای خزر
۶۲	جزایر دریای خزر
۶۶	روز ملی دریای خزر
۶۹	پیشینه حقوق دریاها
۷۱	قوانین بین‌المللی ناظر بر تفکیک مرزها در دریا
۷۳	مفهوم و مصادیق حقوقی دریای بسته
۷۸	حقوق ج.ا. ایران در دریای خزر (سطح- بستر- زیر بستر دریا)
۸۱	مفهوم قدرت دریایی
۸۴	عرصه‌های نقش‌آفرینی نیروی دریایی
۸۷	تشریح انواع نیروهای دریایی جهان
۸۹	کشتیرانی و حمل و نقل دریایی
۹۴	مزیت‌های ترانزیت از طریق بنادر ایران
۹۶	امنیت در حوزه ژئوپلیتیکی دریای خزر
۹۶	مفهوم امنیت و امنیت ملی
۱۰۲	ژئوپلیتیک
۱۰۲	ژئواکونومی
۱۰۴	ژئوپلیتیک انرژی

مقدمه

یکی از کلیدی‌ترین و با دوام‌ترین مسائل زندگی بشر، دغدغه تأمین امنیت است. بررسی روند تکامل جوامع بشری نشان می‌دهد که متناسب با رشد و پیشرفت اجتماعی، علمی، فناوریانه، صنعتی، اقتصادی و سیاسی انسان‌ها؛ رویکرد^۱ به مسئله امنیت و دفاع نیز تغییر و تکامل یافته است. جهان امروز سرشار از تغییرهای شتابان و دگرگونی‌های شگرف است و لذا محیط آینده، دیگر تداوم بی‌کم و کاست حال و گذشته نیست. در این عرصه، پابرجایی بلندمدت و تغییر سوگیری‌های کلان نیازمند توجه ویژه به این تغییرها و دگرگونی‌هاست. تضمین امنیت و منافع یک ملت نیازمند تسلط و اشراف بر محیط آینده است. تمامی نظام‌های سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی ملی نیازمند شناختی قابل اتکا از جهان آینده هستند تا بتوانند سیاست‌های ملی و تصمیم‌های خود را بر مبنای آن تدوین و پیامدهای حاصل از آن را پیش‌بینی کنند. بنابراین تلاش برای ساختن آینده‌ای مطلوب که قطعاً عرصه رقابت و تنازع قدرت‌ها و گنش گران محلی با روابط گاه رقابتی و گاهی خصمانه می‌باشد که این مهم امری حیاتی در تضمین امنیت ملی کشورها محسوب می‌گردد.^۲ از نظر آقای رابرت دی کاپلان^۳ قطعاً روی زمین، بهترین مکان برای درک حال حاضر و حتی پاسخ به سؤالاتی در مورد آینده (توجه به جغرافیا) می‌باشد.^۴ دریاچه خزر (باقیمانده دریای پاراتیس)^۵ از دریای سیاه و مدیترانه جدا شده^۱، شاید تا بدین حد برای ساحل‌نشینان خزر به ویژه ایرانیان، پُر اهمیت و حساس نبوده است.^۲

۱- approach

۲- پندرام، عبدالرحیم- صادقی، امیر- اسماعیلی، محمدصادق- مقاله روند پژوهی مؤلفه‌های امنیتی تأثیرگذار بر آینده جهان- فصل‌نامه محیط دفاعی بین‌الملل- سال اول- شماره یک- سال ۱۳۹۴- ص ۳۴

۳- رابرت دی کاپلان (ترجمه دکتر محمدحسن خضری- محبوبه نیک فرجام)- انتقام جغرافیا- نشر انتخاب- مؤسسه مهر- چاپ دوم- تهران- سال ۱۳۹۹- ص پیش‌گفتار

۴- What the map tells us about coming conflicts and the battle against fate.

۵- paratethys